

EXTREMISM I USA:

Organisationernas kamp

Revolutionens döttrar samlas: från öppnandet av den kongress som Daughters of the American Revolution höll i Washington i april.

I EUROPA, och även i Amerika, betraktar många demokrater de företeelser som berörts — utrensningen i förvaltningen, McCarthys undersökningar, lojalitetsederna, den privata hetsjakten på miss-tänkta — som något enhetligt, som utslag av en tendens eller en rörelse. Det är naturligt att så göra såtillvida som fruktan för kommunismen, längtan efter säkerhet är drivkraften till eller åtminstone det motiv som anges för aktionerna. Men det är viktigt att göra det klart för sig att här föreligger ingen samlad rörelse, utan tvärtom ett spektrum av mer eller mindre långtgående aktioner, mer eller mindre aggressiva politiska ställningstaganden. Regeringen och kongressen, republikaner och demokrater har stått nästan enhälligt bakom lojalitetsprövningarna och lagstiftningen mot kommunismen; när det gäller kongressundersökningarna har däremot inom båda partierna en stor och växande opposition reagerat mot vad som skett; emot inskränkningen av den akademiska friheten, försöken att organisera privat censur och mycket annat har det stora flertalet politiska och kulturella ledare vänt sig med den yttersta skärpa. President Eisenhower och vicepresident Nixon har, exempelvis, med all önskvärd tydlighet stämplat "bokbälten" och allt vad därtill hör som angrepp mot demokratin; "vi måste alla förstå att rätten att propagera för impopulära idéer är en del av den amerikanska traditionen", förklarar även Nixon, som inte sällan flirtat med extremismen.

vid motsattningar av den art som nu framträder i Amerika, finns risk för att alla, eller rättare alla aktiva, sluter sig samman i två stridande läger och att alla motståndare ses som en enda massa. Man urskiljer inte längre några nyanser, man tror att de som uttrycker sig mera försiktigt gör det för att vilseleda och därigenom lättare nå det enda målet, man ser allt vad som görs på "den andra sidan" som taktiska och propagandistiska grepp, som resultat av en plan, en konspiration. Denna "kristallisering" av känslorna, som leder till yttersta koncentration, ensidighet och hänsynslöshet, saknas inte helt i USA; det finns på båda sidorna grupper som tänker så. Men det väsentliga är att det stora flertalet behållit huvudet någorlunda kallt, att tendensen att se motståndarna som kommunister eller fascister är förbehållen galningarna på båda flyglarna, att det normala är att se och pröva varje åtgärd,

varje aktion för sig och inte se dem som tecken på en bakomliggande konspiration, en planmässigt arbetande rörelse. Därför är läget i Amerika så olik de europeiska miljöer ur vilka diktaturer spirat.

Dessa förhållanden, det obestämbara, planlösa, skiftande, tillfälliga, måste beaktas inte minst vid bedömandet av organisationernas verksamhet. De utanför partierna stående föreningarna spelar med säkerhet större roll i amerikansk politik än i något europeiskt land; Amerika är, som den äldre Arthur Schlesinger skrivit, "en nation av föreningsmedlemmar" (a nation of joiners). Från politisk synpunkt kan detta åtminstone delvis förklaras av två omständigheter. Å ena sidan av den religiösa, etniska, rasmassiga och regionala differentieringen, å andra sidan av partiväsendet, vars struktur leder till att påtryckningsgrupperna — organisationer med politiska mål som söker påverka partierna — blir av utomordentlig betydelse. De strider om vilka här är fråga utkämpas till stor del av föreningar utan anknytning till något politiskt parti.

Representanhusets utskott för oamerikansk verksamhet publicerade i december förra året ett — ytterst bristfälligt — betänkande om "nyfascistiska grupper och hatgrupper" ("Neo-fascist and Hate Groups"). Under denna beteckning skulle åtminstone något hundratal organisationer kunna sammanföras. Beträffande deras omfattning och detaljerna i deras verksamhet är föga känt. Ibland är utgivandet av en tidning som försörjer några få skribenter det huvudsakliga, ibland är organisationens fäste en miljonär som fått en fix idé, ibland är föreningen plattform för en agitator som professionellt hetsar mot vissa folkgrupper eller personer. Endast sällan anknyter man direkt till fascism eller nazism, även om influenserna från dessa rörelser är påtagliga. Det för hatgrupperna gemensamma är angreppen mot judar, negrer och stundom även andra minoriteter eller "främlingar" över huvud, en extrem antikommunism i förening med ett drag av isolationism (Förenta nationerna fördöms), ovilja mot sociala reformer, "den nya givnen", "progressiv" uppfostran ("frukten av att den mörka ateismen våldtagit den ljusa friheten") och andra nymodigheter, anspråk på exceptionell gudsfrukten och sedlighet. Man påstår sig företräda den sanna amerikanismen mot de många som vill undergräva den. Självfallet är att dessa organisationer stöder alla ytterligheter i fråga om utrensningar, undersökningar, censur och bojkott — i demokratins och frihetens namn. Många av de ledande männen var före kriget kända som fascist- eller nazistympatisörer, anhängare av fader Coughlin eller

Huey Long. Typiskt är att organisationernas namn ofta innehåller "honnörsord" och liknar namnen på respektabla demokratiska organisationer. En årligen sammanträdande konferens mellan hatgrupperna kallas Congress of Freedom (inte att förväxla med den respektabla American Civil Liberties Union), en förening mot "progressiv" uppfostran heter National Council on American Education (National Education Association), en antisemitisk grupp heter Christian Youth for America (Youth for Christ).

De program, tidskrifter och böcker som publiceras i denna miljö är av klart nazistisk typ. "Främlingarna", särskilt judarna, håller på att förstöra det gamla goda Amerika: de vill att USA skall ta ansvaret för det usla Europa, de förgiftar ungdomens moral, de tränger ut de hederliga amerikanska affärsmännen, de förbereder, medvetet eller omedvetet, marxismens seger i USA. Franklin Roosevelt beskrivs alltid som en skurkaktig jude, ofta även Eisenhower.

Hur många som tillhör eller sympatiserar med dessa föreningar kan inte bedömas; det talas om hundratusental, kanske någon miljon. Endast i ett exceptionellt krisläge kan extremister av denna art tänkas få en politiskt viktig position. Skillnaden mellan "galningarnas" och vissa mera respektabla grupper program är emellertid i vissa punkter inte stor.

En rad organisationer är höger-radikala utan inslag av ras- eller främlingshets. Som exempel kan jag nämna For America, ett försök att återuppliva den före kriget inflytelserika isolationistsammanslutningen America First, och Minute Women of America, som särskilt ägnat sig åt jakt på subversiva böcker och tidskrifter. Minute Women är i sin kombination av konservatism och extremism idealtypisk. Ekonomin måste vara fri; "vi riskerar hellre att stå i en arbetslöshetskå några gånger", heter det i en broschyr som fingeras vara skriven av barn, "än att leva i beroende av vad staten ger oss". Gudstro, ekonomisk liberalism, ett starkt försvar, isolationism, kamp mot socialism, kommunism och fascism sägs ingå i den amerikanska traditionen.

Av ojämförligt större betydelse är de stora och allmänt respekterade organisationer som vid sidan av sin verksamhet för andra ändamål understött högerradikala tendenser. Dessa organisationer har i ras- och religionsfrågor intagit en klart tolerant hållning samtidigt som de politiskt gynnat de mest extrema åtgärder. Viktigast inom denna grupp är den största veteranorganisationen, The American Legion, som med sina 2,8 miljoner medlemmar torde omfatta omkring en femtedel av dem som på grund av tidigare krigstjänst har möjlighet att förvärva medlemskap. Legionen har medlemmar i alla samhällsklasser, ehuru "medelklassen" — anställda, affärsinnehavare, småföretagare, fria yrkesutövare — är särskilt starkt företrädd. Föreningen, som i första rummet arbetar för veteranernas intressen, har stor social prestige, och dess resolutioner och förslag beaktas i hög grad av regering och representation; särskilt vid lokala val är legionens hållning inte sällan utslagsgivande.

Inom legionen är självfallet skilda meningar företrädda, men i fråga om de åtgärder som anses antikommunistiska har den extrema uppfattningen helt dominerat. De årligen hållna kongressernas uttalanden bär vittne här om. 1952 (före presidentvalet) krävdes i anslutning till McCarthy's anklagelser att utrikesministern skulle avskedas och en utrensning ske inom utrikesdepartementet. 1953 förordades en allmän utrensning. "Vi hävdar att infiltrationen av kommunistiska element och andra vägröjare för socialismen inom religion, uppfostran, samhällsarbete, arbetarorganisationer, byråkrati och organisationer som KFUM och KFUK är ett farligt hot mot vår frihet och att denna infiltration skall undersökas och avslöjas så fullständigt som möjligt"; unionen, staterna och de enskilda organisationerna borde se till att alla subversiva utrensades och endast de "som är lojala mot det amerikanska systemet" finge anställning. Gång efter annan har man prisat undersökningsutskottet i kongressen, kritiserat universitetens politik som alltför liberal, krävt strängare gallring av invandrare (eller invandrings-spärr för viss tid) och begärt avskedande av alla "femteförfattningsändringskommunister". Till dessa krav fogas uttryck för ekonomisk liberalism — med "det amerikanska systemet" menas tydligen bland annat fri företagssamhet —, förord för det förslag av senator Bricker som skulle begränsa presidentens utrikespolitiska befogenheter samt kritik av alla tankar på världssty-

relse och världsfederation; Förenade nationerna och allianspolitiken godtas, om också utan entusiasm. Amerikanismen är ledstjärnan, och sann amerikanism anses framträda i legionens program.

Kongressresolutionerna är likväl ett mycket moderat uttryck för legionens hållning. I dess publikationer, såsom The American Legion Magazine och de förut nämnda Firing Line och Spotlight, drivs en hets som inte sällan erinrar om de förut nämnda hatgruppernas, ehuru det alltid är åsikter, inte religiösa eller etniska grupper, som förföljs. Legionens lokala organisationer har varit utomordentligt aktiva i bojkott av misshagliga föredragshållare, filmer och böcker, och vid angivandet av tjänstemän och lärare som ansetts subversiva. Ingen annan förening torde i fråga om dylik hets ha utfört liknande prestationer.

Bland de många organisationerna med samma hållning skall jag blott nämna Daughters of the American Revolution, den största och kanske finaste (180.000 medlemmar) av det trettital kvinnoföreningar vilkas utgångspunkt är att förfäderna deltagit i krig eller inbördeskrig eller över huvud varit bosatta i Amerika för länge sedan. DAR antar årligen resolutioner av nära nog samma ordalydelse som legionens. Särskilt intresserar man sig för barnens uppfostran och kräver därför bland annat att "Förenade staternas historia, geografi och medborgarkunskap utlärs i överensstämmelse med de grundsatser som uppbyr Amerikas fria företagsamhet och Förenade staternas konstitution" samt söker hindra att Unescos broschyrer, "som går ut på att barnen skall uppfostras till världsmedborgare som förberedelse för en världsstyrelse", görs tillgängliga i offentliga bibliotek. I fråga om detaljhetsen, såsom då det gäller att uppspara osedliga eller subversiva böcker i bibliotek och skolor eller att sätta fast lärare för oroande uttalanden, har kvinnornas insatser varit av stor vikt.

Med dessa båda organisationer är vi mitt inne i amerikansk över- och medelklass, i damföreningarnas, lunchklubbarnas, Carol Kennicotts, George Babbitts och George Apleys Amerika. Hur representativa för stämningarna inom dessa miljöer föreningarna är undandrar sig närmare bedömande; jag skall emellertid återkomma till denna fråga.

I det motsatta läget — för att nu schematiskt tala om skilda läger — möter i första rummet organisationer som systematiskt verkar för politisk och medborgerlig frihet (såsom American Civil Liberties Union) eller i strid mot alla hatgrupper kräver tolerans och jämlikhet (såsom American Jewish Committee och N. A. A. C. P., den stora föreningen för negrernas likställighet). Hit hör också de yrkessammanslutningar som arbetar för att trygga sina medlemmars ställning och självständighet; särskilt har professorernas och lärarnas föreningar varit aktiva, även om många anser att de inte inskridit tillräckligt snabbt och bestämt.

Av särskilt intresse är de båda stora arbetarorganisationerna, American Federation of Labor (AFL, omkring 8 miljoner medlemmar) och ~~Committe~~ for Industrial Organization (CIO, 6 miljoner). Den avvisande hållningen till all rasdiskriminering är sedan länge klar. Lika klar är den antikommunistiska hållningen; inga kommunistiska föreningar får bli medlemmar. 1949-1950 genomförde CIO en särskild utrensningaktion, som ledde till uteslutande av nio fackförbund. Man undersökte härvid dessa fackförbunds hållning till skilda frågor — Truman doktrinen, Marshallplanen, Kommunist-Kinas rätt att få säte i FN, det progressiva partiet 1948, Atlantpakten osv. —, och då hållningen ansågs vara densamma som kom-

munismens, blev förbunden uteslutna. Efter uteslutningarna har dessa förbund försvunnit eller starkt decimerats, och flertalet medlemmar har inträtt i andra förbund.

Klar är emellertid också den avvisande hållningen till vad man anser vara extremism av motsatt art. AFL uttalade sig senast vid 1954 års kongress mot alla tendenser att begränsa den medborgerliga friheten och likställde de kongressundersökningar som leddes av McCarthy och hans gelikar med kommunism och fascism. CIO antog liknande, än skarpare resolutioner. "Programmet för lojalitet och säkerhet är mer och mer orättvist mot den anställda... Okända angivare härjar medan utslitna tjänstemän prövas för åttonde eller nionde gången. Vår diplomatiska personal demoraliseras och våra forskare blir modlösa... Kongressens undersökningsutskott fortsätter att rannsaka och vanära medborgare i stället för att hålla på med sina egentliga uppgifter." Fackorganisationerna har gjort gällande att arbetare som på grund av sin fackliga verksamhet är misshagliga i vissa fall på arbetsgivarnas önskan avskedats som säkerhetsrisker, och de bekämpar alla förslag att utsträcka säkerhetsprövningen till nya grupper av arbetare.

Man kunde tro att en stark motsättning under dessa förhållanden skulle föreligga mellan sådana organisationer som American Legion och AFL eller CIO. Men så är inte fallet. Många arbetare tillhör både legionen och en fackorganisation; det är vanligt att ordföranden i AFL talar vid legionens kongresser och tvärtom. Det är fakta som belyser läget i USA; man känner sig inte på grund av olika åsikter i fråga om säkerhetskrav eller utskottsundersökningar tillhörande fientliga läger — den skärpan och medvetenheten har striden inte fått.

HERBERT TINGSTEN

Denna serie av Herbert Tingsten inleddes i söndags med artikeln "Jakten efter säkerhet".

Herbert